

GA ČR, č. 409/05/2088, Moc, vliv a autorita v procesu vzniku a utváření meziválečné ČSR (1918–21), řešitel doc. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.

základní informace o grantu

Anotace

Problematika moci, vlivu a autority patří také v české historiografii, především v medievistice a dějinách raného novověku k tématům, jimž se badatelé intenzivně věnují. V projektu se autoři soustředili na tři velké tematické okruhy (1. utváření moci, vlivu a autority; 2. nositelé moci, vlivu a autority; 3. legitimizace moci). V průběhu řešení projektu se ukázalo jako nosné rozšířit tyto okruhy ještě o poněkud detailnější ujasnění si základních pojmů (moci politické, ekonomické, revoluční, státní, formální–neformální apod.) v kontextu konkrétní situace v počátcích ČSR. Domníváme se, že i pro československou realitu je možné přihlédnout i k modelu Johna Kenntha Galbraitha. Klíčovou při všech výzkumech se ukazovala otázka kontinuity a diskontinuity; byla proto řešena průřezově prakticky ve všech výzkumech a sondách. Výzkum ukázal, že revoluční instituce a orgány sice starý systém pomáhaly demontovat, „budování státu“ však již záhy připadlo nerevolučním institucím nového státu a z toho pramenily i některé konflikty. Ačkoliv struktura politické moci ve smyslu politického stranicví zůstala zachována, její povaha se proměnila. Moc politických stran oproti předchozí eře posílila, také i na úkor moci státní. Vznikem Československa došlo k zásadním přesunům ve struktuře ekonomické moci z hlediska centra a periferie. Také z hlediska národnostního došlo k přesunům moci. V námi zkoumaném období neměly hlavní menšiny (Němci, Maďaři), ale do jisté míry ani Slováci či Rusíni k dispozici základní mocenské nástroje, jež by mohly využívat ve svůj prospěch. Ve zkoumaném období podle našeho názoru převážila, navzdory pozorovatelným prvkům kontinuity, nová struktura moci, jež se od předchozího vývoje lišila vahou svých různých prvků, částečně novým složením svých nositelů i způsobem své sebelegitimizace.

Seznam prací publikovaných v rámci projektu

Samostatné publikace:

Na pozvání Masarykova ústavu 3. Jan Hájek; Ivan Šedivý; Filip Tomáš (ed.). Praha: Masarykův ústav – Archiv AV ČR, 2007. 129 stran. ISBN 978-80-86495-44-6.

HÁJEK, Jan; ŠEDIVÝ, Ivan a kol. *Moc, vliv a autorita v procesu vzniku a utváření meziválečné ČSR (1918–1921)*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2008, 197 stran. ISBN 978-80-86495-46-0.

Studie (výběr):

HÁJEK, Jan. Sociálně profesní struktura funkcionářů pražské burzy (a jejích předchůdkyň). In *Moderní podnikatelské elity. Metody a perspektivy bádání*. Jiří Štaif (ed.). Praha, 2007, s. 220–252.

HÁJEK, Jan; KUBŮ, Eduard. Ekonomický nacionalismus českých zemí sklonku 19. a první poloviny 20. století jako středoevropský „model“. Pokus o vymezení specifického typu. *Český časopis historický*, 2006, č. 4, s. 783–820.

HÁJKOVÁ, Dagmar. Britští přátelé Československa – autority s omezeným vlivem. In *Na pozvání Masarykova ústavu 3*. Praha, 2007, s. 84–92.

HÁJKOVÁ, Dagmar. Emanuel Voska: v pozadí politiky. In *Na pozvání Masarykova ústavu 4*. Praha, 2007, s. 154–165.

KOLÁŘ, František. Tvůrci československé zahraniční politiky. In *Na pozvání Masarykova ústavu 3*. Praha, 2007, s. 78–83.

MARŠÁLEK, Zdenko. Alois Eliáš a československá armáda první republiky. Kariéra vojenského odborníka. In *Generál Alois Eliáš (1890–1942). Voják – diplomat – politik*. Příspěvky z vědeckého semináře konaného dne 28. března 2006 v Praze. Praha, 2006, s. 35–43.

MARŠÁLEK, Zdenko. Vojenské elity a personální problematika obsazování nejvyšších orgánů československé branné moci v počátcích první republiky. In *Na pozvání Masarykova ústavu 3*. Praha, 2007, s. 93–101.

ŠEDIVÝ, Ivan. Legionáři a mocenské poměry v počátcích ČSR. In HÁJEK, Jan; ŠEDIVÝ, Ivan a kol. *Moc, vliv a autorita v procesu vzniku a utváření meziválečné ČSR (1918–1921)*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2008, s. 16–28.

ŠEDIVÝ, Ivan. K otázce kontinuity nositelů státní moci: jmenování vedoucích úředníků v kompetenci ministerstva vnitra v letech 1918–1921. In HÁJEK, Jan; ŠEDIVÝ, Ivan a kol. *Moc, vliv a autorita v procesu vzniku a utváření meziválečné ČSR (1918–1921)*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2008, s. 184–197.